

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88
overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

Buytenhof Planontwikkeling B.V.
De heer J. Ligtenberg
Weitemansweg 36
7671 RW VRIEZENVEEN

Inlichtingen bij
Remco Reurink
telefoon 038 499 89 88
R.Reurink@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Onderwerp: Ontheffing Wet natuurbescherming

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
1
Uw brief

Geachte heer Ligtenberg,

U heeft, namens Buytenhof Planontwikkeling B.V., een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 19 juni 2018² ontvangen. De aanvraag heeft u tussentijds gewijzigd³. Deze gewijzigde aanvraag is het uitgangspunt voor deze ontheffing. De aanvraag betreft de realisatie van het nieuwbouwplan 'Kloosterwonen' in Sibculo. Ten behoeve van dit plan worden bos gekapt, grond vergraven en 14 woningen gebouwd. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Uw kenmerk

Besluit

Zaaknummer
4992801

Wij verlenen u een ontheffing⁴ van verbodsbepalingen voor soorten van het regime overige soorten. In het bijzonder gaat het om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de eekhoorn, grote bosmuis en de veldspitsmuis te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het nieuwbouwplan 'Kloosterwonen' in Sibculo.

De motivering voor ons besluit is in bijlage 2 (overwegingen) weergegeven.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen en te vernielen⁶, alsmede van het verbod om deze soorten opzettelijk te verstoren⁷. De door u voorgestelde maatregelen voorkomen namelijk dat deze verbodsbepalingen worden overtreden. Deze maatregelen zijn opgenomen in paragraaf 1.8 van dit besluit. Wanneer u deze maatregelen niet uitvoert, dan dient u voor deze vleermuizen ontheffing aan te vragen bij ons.

---

¹ In het kader van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid van de Wnb.

² EDO-kenmerk 2018/0326878.

³ EDO-kenmerk 2018/0416518 en 2018/0465183.

⁴ Op basis van art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8 van de Wnb.

⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub b van de Wnb.

⁶ Art. 3.5, vierde lid van de Wnb.

⁷ Art. 3.5, tweede lid van de Wnb.

Bijlagen

Datum verzending

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van de ontheffing:

- De afbeeldingen 10, 12 en 13 uit het activiteitenplan "Kerkstraat (ong.) te Sibculo", van 19 juni 2018;
- De maatregelkaarten afkomstig uit de aanvullende gegevens van 1 augustus 2018.

Deze ontheffing is geldig vanaf de eerste dag na het verzenden van onze beslissing tot en met 31 augustus 2031.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in bijlage 1 weergegeven.

Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag leges verschuldigd⁸. De verschuldigde leges voor dit besluit bedragen € 1.757,00.

Voor betaling van dit bedrag ontvangt u een factuur. Op deze factuur staat tevens vermeld hoe u eventueel bezwaar kunt aantekenen tegen de hoogte van het legesbedrag en de gehanteerde grondslagen.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

2

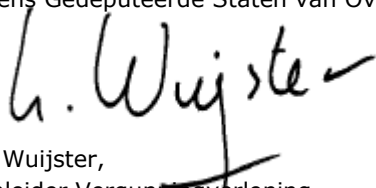
Uw brief

Uw kenmerk

Vragen

Heeft u vragen? Belt u dan met Remco Reurink, te bereiken tijdens kantooruren op nummer 038 499 89 88. Schrijft u ons een brief of e-mail? Behandel dan één onderwerp per brief of e-mail. Wilt u ook het zaaknummer Z-HZ_WNB-2018-002633 vermelden? Op die manier kunnen wij sneller op uw vraag of opmerking reageren.

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage 1	Voorschriften
Bijlage 2	Overwegingen bij het besluit
Bijlage 3	Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen
Bijlage 4	Belang plangebied en omgeving voor de veldspitsmuis
Bijlage 5	Inrichtingskaart
Bijlage 6	Maatregelenkaart muizen en vleermuizen

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg;
- Econsultancy, dhr. Van der Heide, Wilhelm Röntgenstraat 7a te Zwolle.

---

⁸ Belastingverordening Overijssel.

Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u binnen zes weken na de datum van verzending van dit besluit bezwaar maken bij Gedeputeerde Staten van Overijssel. Hoe u dat moet doen kunt u hieronder lezen.

Hoe kunt u een bezwaar indienen?

Binnen zes weken, ingaand op de dag na de datum van verzending van dit besluit, kan een belanghebbende een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, postbus 10078, 8000 GB Zwolle (telefoon 038 499 93 05).

U kunt het bezwaarschrift ook per elektronisch formulier verzenden. Dit formulier kunt u vinden op www.Overijssel.nl/loket/bezwaar-klacht. Indienen per fax is ook mogelijk. Het faxnummer van het Team Juridische Zaken is: 038 425 48 02.

Verplichte onderdelen van een bezwaarschrift

Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en bevat in ieder geval:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. machtiging als u namens een belanghebbende bezwaar indient;
- c. de dagtekening;
- d. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- e. de gronden van het bezwaar.

Voor de behandeling van een bezwaarschrift bij de provincie Overijssel is geen griffierecht verschuldigd. Voor inlichtingen over de bezwaarprocedure kunt u contact opnemen met de provinciaal medewerker die bij het besluit is vermeld.

Voorlopige voorziening vragen als snelle reactie nodig is

Indien spoed dat vereist is het mogelijk een voorlopige voorziening te vragen bij de Voorzieningenrechter van de Sector Bestuursrecht Rechtbank Overijssel (telefoon 088 361 55 55). In dat geval is griffierecht verschuldigd. Voorwaarde is dat u een bezwaarschrift heeft ingediend.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

3

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 1 - VOORSCHRIFTEN

Moet u volgens voorschriften iets melden of contact met ons opnemen? Geeft u dan altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (2018/0357927). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek bestemd is. Het meldpunt is bereikbaar via de telefoon onder nummer 038 425 24 23 of via het e-mailadres meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij het melden uw contactgegevens aan ons door?

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. **Minimaal een week voor aanvang van de werkzaamheden** dient u de datum van de start te **melden** bij het meldpunt.
3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het meldpunt als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Voor deze wijzigingen moeten opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld worden. Alleen na toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem voor overleg contact op met het meldpunt.

Soortspecifiek

- *Eekhoorn*
5. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en winterperiode van de eekhoorn. Deze periode loopt van half november tot en met half september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige⁹ op het gebied van de eekhoorn. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.

---

⁹ De provincie Overijssel verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanden waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
4
Uw brief
Uw kenmerk

6. Het kappen van bomen dient in eerste instantie uitgevoerd te worden buiten de voortplantings- en winterperiode. Dit betekent dat bomenkap in de periode van eind september tot half november plaats moet vinden. Indien deze periode niet mogelijk is (bijvoorbeeld het kappen van bos in een 2^e fase), dan is de kap van bomen met eekhoornnesten mogelijk in de periode mei tot en met eind september. Een ecologisch deskundige van de eekhoorn dient voorafgaand aan de kapwerkzaamheden een controle uit te voeren om te bepalen of de verblijfplaatsen in gebruik zijn op dat moment. Kapwerkzaamheden dienen uitgesteld te worden, indien in gebruik zijnde nesten van eekhoorns of broedvogels gevonden zijn in de periode mei tot en met eind september.

- *Grote bosmuis en veldspitsmuis*

7. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantingsperiode van de grote bosmuis en de veldspitsmuis. De voortplantingsperiode loopt globaal van maart tot en met september. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de (spits)muizen. De deskundige dient dit vooraf af te stemmen met bevoegd gezag.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

5

Uw brief

Uw kenmerk

Maatregelen die voorafgaand aan de kap- en graafwerkzaamheden (tbv woningbouw) uitgevoerd moeten zijn

8. U dient conform de bijlagen 4 en 6 van dit besluit te voorzien in uitwijkmogelijkheden voor de grote bosmuis en de veldspitsmuis. U dient een 10 meter brede bosstrook langs de noord- en westzijde van het plangebied en 10 meter brede bosstroken langs de beide zijden van de nieuwe toegangsweg te behouden.
9. Aan de oostzijde van het plangebied dient, conform bijlage 6 van dit besluit, een nieuw talud met nieuwe bomenrij aangelegd te worden.
10. Voorafgaand aan de werkzaamheden (bomenkap, graafwerkzaamheden), maar na het creëren van uitwijkmogelijkheden (als bedoeld in de voorschriften 8 en 9), dient het werkterrein ongeschikt gemaakt te worden voor de grote bosmuis en de veldspitsmuis. Het ongeschikt maken moet buiten de kwetsbare voortplantingsperiode plaatsvinden, namelijk in de periode januari-februari. Eventueel kan dit ook nog gebeuren in maart, maar dat is afhankelijk van de beoordeling van de ecologisch deskundige. Het werkterrein dient ongeschikt gehouden te worden, zolang de kap- en graafwerkzaamheden nog niet zijn gestart.
11. Het ongeschikt maken dient plaats te vinden door het handmatig verwijderen van ruigte vegetatie. Handmatig verwijderen van ruigte vegetatie wordt gedaan door gebruik te maken van bosmaaiers, snoeischaren en ander klein handmatig werktuig. Het ongeschikt maken moet gefaseerd in tijd en ruimte uitgevoerd worden, door vanuit de zuidwestelijke hoek richting de noordoostelijke hoek te werk te gaan.

-
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
  - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
  - Zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

Maatregelen na de kap-, graaf- en bouwwerkzaamheden

12. Het beheer van de bufferzone (bijlage 4, gele arcering) dient afgestemd te worden op de veldspitsmuis. Dit geldt voor de 10 meter brede bosstrook aan de noord- en westzijde van het plangebied en de 10 meter brede bosstroken langs de toegangsweg (zie hiervoor bijlage 6). Deze locaties dienen voedselarm gehouden te worden; de bestaande bodemstructuur dient behouden te blijven, en er dienen geen voedselrijke gronden of meststoffen aangebracht te worden. De bufferzone dient zoveel mogelijk met rust gelaten worden. Regulier bosbeheer dient uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode.
13. Het beheer van de 2-3 meter brede wegbermen langs de toegangsweg en van het nieuwe noordelijke talud (die mede fungeert als vliegroute voor vleermuizen) dient afgestemd te worden op de veldspitsmuis, zoals weergegeven in bijlage 6 van dit besluit. Ter plekke dient een natuurlijke ruige vegetatie ontwikkeld te worden door een extensief maaibeheer toe te passen. Er dient maximaal één keer per jaar gemaaid te worden, waarbij het maaien gefaseerd in tijd en ruimte plaatsvindt en zodat ieder stuk slechts eenmaal in de zoveel jaar gemaaid wordt. Maaien dient plaats te vinden in de periode mei tot en met juli. Er moet een ruig grasland met een open structuur op grondniveau tot ontwikkeling komen en te blijven. Ongewenste opslag kan op kleine schaal handmatig verwijderd worden. Het op deze wijze in stand houden van de wegbermen en het noordelijke talud moet vastgelegd worden door middel van beheer afspraken met de gemeente.
14. U moet afspraken met de gemeente maken over het te voeren beheer als bedoeld in de voorschriften 12 en 13. U moet de gemaakte afspraken voor 31 december 2019 ter kennis name aan ons sturen, via het meldpunt.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

6

Uw brief

Uw kenmerk

Overige zaken

15. De adviserend ecooloog moet een ecologisch logboek bijhouden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken hoe en waarom uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Hieruit moet onder meer blijken dat het werkterrein soortenvrij verklaard is (geen in gebruik zijnde nesten van de eekhoorn of van broedvogels, ongeschikt maken van het werkterrein voor muizen). Ook moet blijken dat de migratieroutes aanwezig zijn voordat de werkzaamheden starten en of de kapwerkzaamheden in één of twee fases is verlopen. Tevens dient uit dit logboek te blijken dat overeenkomstig het gestelde in paragraaf B1.8 van dit besluit is gehandeld. Het ecologisch logboek dient aanwezig te zijn op de werklocatie.

BIJLAGE 2 - Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	9
A1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	9
A1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	9
A1.2	Doelstelling van het project	9
A1.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	10
A1.4	Periode	10
A1.5	Onderliggende documenten	10
A1.6	Aanvullende gegevens	10
A2	Bevoegdheid	10
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	10
A3	Procedure	10
A3.1	Overeenstemming andere provincie	11
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	11
A3.3	Relevante overige besluiten	11
A4	Toetsingskader soorten	11
A4.1	Wettelijke regels	11
A4.2	Provinciaal beleid	11
A4.2.1	Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur	11
A4.2.2	Beleidsregel Natuur Overijssel 2017	12
A4.2.3	Jaarrond beschermde vogelnesten	12
B	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	13
B1	Inhoudelijke beoordeling	13
B1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	13
B1.1.1	Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat	13
B1.1.2	Beoordeling uitgevoerd onderzoek	15
B1.2	Invloed van het project op betrokken soorten	16

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

7

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2.1	Effectbeoordeling in de aanvraag.....	16
B1.2.2	Toetsing van de effectbeoordeling.....	20
B1.3	Alternatieven voor realisatie van het project.....	24
B1.3.1	Alternatievenafweging in de aanvraag	24
B1.3.2	Toetsing van de alternatievenafweging.....	25
B1.4	Wettelijk belang van het project.....	26
B1.4.1	Motivatie wettelijk belang in de aanvraag	26
B1.4.2	Toetsing aan wettelijk belang.....	27
B1.5	Beoordeling staat van instandhouding	27
B1.6	Toetsing aan overige vereisten.....	28
B1.7	Eindconclusie toetsing	28
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	28
C	Slotconclusie	29

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

8

Uw brief

Uw kenmerk

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

A1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het plangebied ligt nabij de Kerkstraat in Sibculo. U bent voornemens om 14 woningen binnen het plangebied te realiseren. In de bijlagen 3 en 5 van dit besluit is weer gegeven waar het plangebied ligt, en hoe de uiteindelijke situatie eruit komt te zien.

Ten behoeve van de nieuwbouw zal ter hoogte van de te realiseren woningen $\pm$ 1,2 ha bos worden verwijderd. Rondom de bebouwing zal een bufferstrook met bos worden behouden. Deze bufferstrook wordt ongeveer 10 meter breed. Sommige delen van het plangebied worden tot enkele meters afgegraven. Het aanwezige talud wordt verplaatst richting het noordoosten van het plangebied. Vanuit de zuidwestelijke hoek zal een nieuwe straat de nieuwbouwwijk verbinden met de Kerkstraat. Vanwege het hoogteverschil ter plaatse wordt deze nieuwe ontsluitingsweg ingesneden in het landschap. Hierdoor ontstaat er aan beide zijden van de weg een talud. De groenzone ten zuiden van de nieuwe ontsluitingsweg blijft gehandhaafd.

De planning is om in oktober 2018 het bestemmingsplan vastgesteld te krijgen, zodat er in het voorjaar van 2019 gestart kan worden met de bouwwerkzaamheden. Op het moment van schrijven is de exacte planning nog niet bekend.

Voor wat betreft de kap en herplant zijn er 2 varianten:

- A. Alle bomen binnen het plangebied (m.u.v. de 10m bufferzone rond de kavels en wegbermen) worden in één fase gekapt. De kap vindt plaats in de periode oktober-februari.
- B. De bomen worden in 2 fasen gekapt. In de eerste fase worden de bomen ten zuidwesten van de nieuwe ontsluitingsweg gekapt. Dit gebeurt in de periode oktober-februari. In de tweede fase wordt het resterende gedeelte van de houtopstanden gekapt. Dit zijn de houtopstanden ten noordoosten van de nieuw ontsluitingsweg, tot aan het talud. De tweede kapfase vindt plaats wanneer het bestemmingsplan is vastgesteld. Ook voor deze variant geldt dat de 10m bufferzone rond de kavels en wegbermen behouden blijven.

Voor de aanplant geldt eveneens dat er 2 varianten zijn:

- A. Het nieuwe talud wordt direct na afronding van de kap gereconstrueerd. Aansluitend worden de bomen in de lengteas van het nieuwe talud aangeplant.
- B. Na de 2e kapfase, na vaststelling van het bestemmingsplan, wordt het nieuwe talud aangelegd en worden de bomen op de lengteas aangeplant.

A1.2 Doelstelling van het project

Binnen de gemeente Hardenberg is er sprake van een huishoudengroei. In het gemeentelijk woonbeleid, vastgelegd in de woonvisie 2013-2020 'Ruimte voor bewoners', is er sprake van een concrete behoefte aan het bouwplan binnen Sibculo. Het doel van het project is de realisatie van 14 woningen in Sibculo. Daarnaast beoogt het plan om de kern van Sibculo een nieuwe stimulans te geven.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

9

Uw brief

Uw kenmerk

A1.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van het verbod om de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger opzettelijk te verstoren¹⁰ en om de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van deze vleermuissoorten te beschadigen of te vernielen¹¹. Tevens vraagt u ontheffing aan van het verbod om de vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de eekhoorn, grote bosmuis en de veldspitsmuis opzettelijk te beschadigen of te vernielen¹².

A1.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 19 juni 2018 tot en met 31 augustus 2021.

A1.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Activiteitenplan "Kerkstraat (ong.) te Sibculo", van 19 juni 2018;
- Rapport "Quicksan flora en fauna Kerkstraat (ong.) te Sibculo", van 16 mei 2017;
- Rapport "Aanvullend onderzoek broedvogels en vleermuizen Kerkstraat (ong.) te Sibculo, van 22 december 2017;
- Rapport "Zoogdierwaarden kloosterterrein Sibculo", Zoogdierverseniging, oktober 2011;
- Concept Woonvisie Hardenberg 2013-2020 'Ruimte voor bewoners', gemeente Hardenberg;
- Overzichtskaart van het plangebied 1:5000;
- Aanvullende gegevens van 1 augustus 2018 en 1 oktober 2018.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

10

Uw brief

Uw kenmerk

A1.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 19 juni 2018 ontvangen. Op 17 juli 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 1 augustus 2018¹³ en 1 oktober 2018¹⁴ ontvangen.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming¹⁵. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

---

¹⁰ Art. 3.5, tweede lid van de Wnb.

¹¹ Art. 3.5, vierde lid van de Wnb.

¹² Art. 3.10, lid 1 van de Wnb.

¹³ Ons kenmerk 2018/0416518.

¹⁴ Ons kenmerk 2018/0465183.

¹⁵ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

A3.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover wij weten gaat het om het volgende besluit:

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
11

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Hardenberg

Uw brief

A4 Toetsingskader soorten

Uw kenmerk

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming¹⁶ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁷ zijn voor de toetsing relevant.

A4.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7).

A4.2.1 Omgevingsverordening, hoofdstuk 7 Natuur

Met de Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hierna: Omgevingsverordening) hebben wij een nadere invulling gegeven aan enkele wettelijke regels. In deze verordening zijn een aantal nationaal beschermd diersoorten vrijgesteld van de verbodsbepalingen. Het gaat om soorten die algemeen voorkomen. De betreffende soorten zijn opgenomen in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. De populaties van deze soorten verkeren in een gunstige staat van instandhouding. Deze vrijstellingen zijn aanvullend aan de vrijstellingen via de gedragscodes.

¹⁶ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming.

¹⁷ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming.

Voor de soorten in de eerder genoemde bijlage geldt een vrijstelling voor het opzettelijk doden of vangen. Dit geldt alleen als dit nodig is in het belang, zoals dit is weergegeven per soort in bijlage 9a bij artikel 7.4.1 van de Omgevingsverordening. Voor deze soorten is het ook toegestaan om de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen, als aan onderstaande voorwaarden zijn voldaan.

Voorwaarden

- De vrijstelling voor de handeling is niet geregeld in een door de minister goedgekeurde gedragscode.
- Er zijn geen andere bevredigende oplossingen om de doelstellingen van de handelingen te bereiken.
- De algemene zorgplicht is in acht genomen. Dat wil zeggen dat het opzettelijk vangen en doden van dieren zoveel mogelijk is voorkomen.

A4.2.2 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

In onze beleidsregel¹⁸ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹⁹ (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

A4.2.3 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het beleid van het ministerie van Economische Zaken voor jaarrond beschermde nesten heeft Gedeputeerde Staten van Overijssel onverkort overgenomen.

Het nest van een vogel is de plaats of ruimte die een vogel gebruikt voor het leggen en het uitbroeden van de eieren en voor het grootbrengen van de jongen. Voor sommige soorten kan ook de ruime omgeving van het nest belangrijk zijn. In de context van de Wnb valt onder nest zowel de inhoud als de ecologisch functionele omgeving onder het begrip nest. De omvang van de ecologisch functionele omgeving verschilt per vogelsoort. Het betreft de omgeving die nodig is om het broedsucces van de betreffende vogelsoort te garanderen. Onder de verbodsbepaling²⁰ vallen alle activiteiten die het broedsucces negatief beïnvloeden of teniet doen. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Die vogels gebruiken hun nest niet als een vaste rust of verblijfplaats. De meeste nesten voor eenmalig gebruik genieten buiten het broedseizoen niet de bescherming van artikel 3.1 van de Wnb.

Nesten van de sommige roofvogels (bijvoorbeeld buizerd of sperwer) en uilen (zoals de kerkuil) zijn jaarrond beschermd. Voor deze soorten geldt dat zij elk jaar op dezelfde plek met meerdere paartjes in elkaars omgeving broeden en afhankelijk zijn van bebouwing. De specifieke voorwaarden voor de nestplek zijn niet overal aanwezig. De nestplekken van deze soorten genieten daarom ook buiten het broedseizoen bescherming. Op basis daarvan is bij het verwijderen van (oude) nesten van deze soorten altijd een ontheffing nodig. Zonder ontheffing is er sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen.

¹⁸ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017.

¹⁹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

²⁰ Art 3.1, eerste, tweede, derde en vierde lid van de Wnb.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
12
Uw brief
Uw kenmerk

B TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

B1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling. We betrekken wel het kennisdocument soorten²¹ (voorheen de soortenstandaard) van de gewone dwergvleermuis bij onze toetsing.

B1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

B1.1.1 Beschrijving onderzoeksmethoden en resultaat

Er is een quickscan uitgevoerd door middel van een veldbezoek in april 2017 en een bureauonderzoek. Hieruit bleek de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen en veldspitsmuizen en de aanwezigheid van voortplantings- en winterplaatsen van de eekhoorn. Daarom is aanvullend onderzoek gedaan naar vogels, waarvan het nest jaarrond beschermd is, en naar vleermuizen. Tijdens de quickscan zijn geen jaarrond beschermde nesten gevonden, maar u heeft wel een nader broedvogelonderzoek uitgevoerd.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

13

Uw brief

Uw kenmerk

Vogels

In juni en juli 2017 zijn, gebaseerd op de grootte van de onderzoekslocatie, vijf veldbezoeken uitgevoerd op basis van de BMP-A methode. Inventarisatie volgens de BMP-A methode omvat de inventarisatie van alle aanwezige broedvogelsoorten. Tijdens de bezoeken is gelet op territorium- en nestindicatieve gedragingen, zoals zang, balts, alarm, voerdragende oudervogels en bedelende jongen. De veldbezoeken startten bij zonsopgang, het moment waarop de meeste vogelsoorten het actiefst zijn. Eén van de vijf veldbezoeken betrof een avondronde. Tijdens deze avondronde is er gezocht naar de aanwezigheid van uilen en houtsnippen.

Er zijn geen vogels en nesten gevonden die een jaarrond beschermde status hebben.

Vleermuizen

Op de onderzoekslocatie zijn meerdere bomen geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Ook kunnen de wandelpaden dienst doen als vliegroutes en is het waarschijnlijk dat de open plekken worden gebruikt als foerageergebied. Er zijn geen gebouwen aanwezig in het plangebied.

Tussen juni en september 2017 is aanvullend onderzoek naar vleermuizen gedaan. De inventarisatiemethode is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie maart 2017) uitgevoerd. Het totaal aantal voorgestelde veldbezoeken is vastgesteld op basis van de grootte van de onderzoekslocatie, uitgaande van één waarnemer per veldronde. Tijdens drie van de veldbezoeken was er een tweede waarnemer aanwezig. Het onderzoek is uitgevoerd op 10 juni (avond), 4 juli (avond), 9 juli (avond en ochtend), 23 augustus (avond) en 24 september (avond).

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen gevonden. Buiten het plangebied zijn wel aanwijzingen gevonden dat zomer- en paarverblijfplaatsen aanwezig zijn in de achterliggende woonwijk.

---

²¹ Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>.

Tijdens alle veldbezoeken zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Het ging in totaal om ongeveer 15 exemplaren. Uit het onderzoek blijkt dat de gewone dwergvleermuizen met name langs de wandelpaden foerageren. Op de open plekken zijn slechts enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De gewone dwergvleermuizen foerageerden tussen de boomtoppen. Daarnaast zijn tijdens vier van de vijf veldbezoeken foeragerende laatvliegers waargenomen. Alleen tijdens de ochtendsessie (9 juli 2017) zijn geen foeragerende exemplaren van deze soort waargenomen. In totaal zijn er op de gehele onderzoekslocatie ongeveer 10 laatvliegers waargenomen. De laatvliegers foerageerden boven de boomtoppen, met name langs de wandelpaden. Tijdens het vierde veldbezoek is één foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen. Deze foerageerde ten noordoosten van de onderzoekslocatie, aan de rand van de begraafplaats en buiten het plangebied. Ook is tijdens de veldbezoeken tweemaal een meervleermuis waargenomen. De meervleermuis vloog echter hoog over, waardoor een vliegroute binnen de onderzoekslocatie uitgesloten is.

Er zijn eenduidige vliegroutes waargenomen van gewone dwergvleermuizen, die door meerdere individuen werden gevolgd. De waargenomen vliegroutes volgden allemaal de wandelpaden binnen de onderzoekslocatie. De aantallen waarnemingen van de andere vleermuissoorten waren niet dermate hoog dat er daadwerkelijk van eenduidige vliegroutes, gevolgd door meerdere individuen, gesproken kan worden.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867

Pagina
14

In bijlage drie van dit besluit is weergegeven waar foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen aanwezig zijn binnen het plangebied en binnen het onderzoeksgebied.

Uw brief

Uw kenmerk

De Zoogdiervereniging heeft in 2011 een onderzoek verricht in het gebied ten zuidoosten grenzend aan de onderzoekslocatie. Volgens dit onderzoek zijn er vliegroutes aanwezig van meervleermuizen, watervleermuizen, gewone dwergvleermuizen, ruige dwergvleermuizen en laatvliegers. Dergelijke eenduidige vliegroutes, van met name gewone dwergvleermuizen, zijn ook gevonden tijdens de veldbezoeken uitgevoerd in het kader van onderhavig rapport.

Overige zoogdieren

Binnen de onderzoekslocatie zijn hoge bomen aanwezig. De eekhoorn gebruikt dergelijke bomen om voortplantings- en winternesten te bouwen. Tijdens de quickscan zijn binnen de onderzoekslocatie op meerdere locaties nesten aangetroffen en is een eekhoorn waargenomen. Er zijn daarom voortplantings- en winternesten van de eekhoorn aanwezig. Er zijn geen boomholten in gebruik als verblijfplaats. Het exacte aantal nesten en hun locaties is tijdens de quickscan niet geregistreerd. Eekhoorns maken ook regelmatig nieuwe nesten, waardoor de locaties van de nesten in de tussentijd waarschijnlijk al veranderd zijn ten opzichte van de quickscan. De eekhoorn maakt jaarlijks op een ander plek een nest voor het grootbrengen van de jongen. De nesten zijn volgens u beschermd in de periode dat het nest gebruikt wordt voor de verzorging van de jongen. De voortplantingsperiode van de eekhoorn begint al in december. In maart en juli worden de jongen geboren die vervolgens 10 weken worden gezoogd. Aan het eind van de herfst worden een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden ook de winternesten op een andere plek gebouwd. De winternesten zijn volgens u alleen beschermd als deze in gebruik zijn voor de overwintering. In de winterperiode is de eekhoorn afhankelijk van een veilige schuilplaats en van de wintervoorraad, die verstopt is in de nabijheid van de winterverblijven.

Veldspitsmuizen prefereren opgaande vrijstaande ruigtevegetaties rond bosranden. De vegetatie moet niet kort zijn, waarbij een afwisseling tussen vegetatie en open plekken wordt geprefereerd. De vegetatie dient als dekking, op de open plekken wordt gefoerageerd. Nesten van veldspitsmuizen bevinden zich vlak onder de oppervlakte onder grasdekking of in een gang onder

de grond. De onderzoekslocatie is door de aanwezigheid van bos, overgangsvegetaties en open plekken geschikt als vaste rust- en verblijfplaats voor de veldspitsmuis. In september 2011 is binnen de onderzoekslocatie, tijdens een veldonderzoek van de Zoogdierverseniging, de veldspitsmuis ruim 30 keer waargenomen²². Dit onderzoek uit 2011 maakt dat de aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van de veldspitsmuis binnen de onderzoekslocatie reeds is vastgesteld. Het uitvoeren van een nieuw onderzoek naar de veldspitsmuis heeft geen toegevoegde waarde. De soort is lastig te vangen en het niet aantreffen geeft geen zekerheid dat de soort er niet voorkomt. Sommige delen van de onderzoekslocatie vormen ten tijde van de quickscan nog steeds geschikt habitat voor veldspitsmuizen. Omdat de soort reeds is vastgesteld wordt er vanuit gegaan dat de veldspitsmuis gebruik maakt van de onderzoekslocatie. In bijlage 4 van dit besluit is weergegeven welke belang het plangebied heeft voor de veldspitsmuis.

Aanvullend vraagt u ook ontheffing aan voor de grote bosmuis. Van deze soort zijn waarnemingen bekend uit de Nationale Database Flora en Fauna (NDFF) op de stuwwal Kloosterhaar-Sibculo en op het nabijgelegen Kloosterterrein. Naar uw mening is de situatie gelijk aan die van de veldspitsmuis: er hoeft geen aanvullend onderzoek gedaan te worden om de aan-/afwezigheid van de grote bosmuis te onderzoeken maar kan, op basis van de voornoemde waarnemingen/vangsten uitgegaan worden van de aanwezigheid van de grote bosmuis binnen het plangebied. De Zoogdierverseniging schrijft het volgende over de habitat van de grote bosmuis: 'De grote bosmuis komt voor in allerlei soorten biotopen, mits er enige dekking is zoals lage begroeiing of verspreid liggende stenen. Zo komt hij voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei'.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
15
Uw brief

Uw kenmerk

B1.1.2 Beoordeling uitgevoerd onderzoek

De afwezigheid van jaarrond beschermde nesten is voldoende aangetoond, omdat het onderzoek goed is uitgevoerd. Er zijn namelijk vijf bezoeken gebracht tijdens de broedperiode van vogels. Jaarrond beschermde nesten van roofvogels als buizerd of sperwer zijn goed waarneembaar wanneer deze aanwezig zijn. Zowel tijdens de quickscan als het broedvogelonderzoek zijn dergelijke nesten niet gevonden.

Het onderzoek naar vleermuizen is conform het Vleermuisprotocol 2017 uitgevoerd en voldoet om de aanwezigheid van de verschillende functies (verblijfplaatsen, foerageergebied, vliegroutes) in kaart te brengen.

Van de eekhoorn zijn vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen waargenomen. Tevens zijn exemplaren van de eekhoorn waargenomen in het plangebied. Hierdoor is de aanwezigheid van de soort en het gebruik van het plangebied voldoende in beeld gebracht. Omdat de soort elk jaar nieuwe voortplantingsplaatsen en rustplaatsen kan maken is het niet noodzakelijk om alle afzonderlijke verblijfplaatsen in kaart te brengen in het geval voldoende alternatief leefgebied aanwezig is.

Er is geen gericht onderzoek gedaan naar de grote bosmuis en de veldspitsmuis. In dit geval is dat ook niet noodzakelijk geweest. Beide soorten zijn in een recent verleden aangetroffen op zeer korte afstand van het plangebied. Direct ten noorden en zuiden van het plangebied zijn beide soorten ook waargenomen in geschikt leefgebied. De Zoogdierverseniging heeft de veldspitsmuis gevangen in naastgelegen gebied (in totaal 32 exemplaren, waarvan 12 hervangsten). Tijdens dit onderzoek uit 2011 is ook een vangstlocatie uitgezet in het plangebied, maar hier is de

²² Rapport "Zoogdierwaarden kloosterterrein Sibculo", Zoogdierverseniging, oktober 2011.

veldspitsmuis niet gevangen. De grote bosmuis is tijdens het onderzoek van de Zoogdiervereniging niet gevangen. Het plangebied biedt suboptimaal leefgebied, omdat het vrijwel geheel bestaat uit bos. Hierdoor is het zeer aannemelijk dat beide soorten ook voorkomen in het plangebied. Aanvullend veldonderzoek naar muizen kan nadelige gevolgen hebben voor de te onderzoeken soort. (Spits)muizen kunnen namelijk sterven tijdens het vangen met behulp van inloopvallen. Om deze redenen is in dit geval geen gericht onderzoek noodzakelijk.

B1.2 Invloed van het project op betrokken soorten

B1.2.1 Effectbeoordeling in de aanvraag

Vogels

Er zijn geen jaarrond beschermde nesten aanwezig binnen het plangebied of in de directe omgeving daarvan. U heeft daarom ook geen ontheffing aangevraagd voor vogelsoorten waarvan het nest jaarrond beschermd is.

De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels. Voor het broedseizoen van vogels wordt de periode half maart tot half augustus aangehouden. Bij afwezigheid van in gebruik zijnde nesten van broedvogels kunnen er jaarrond werkzaamheden plaatsvinden. Leidend is altijd de situatie op het moment van de werkzaamheden. Indien binnen het broedseizoen wordt gewerkt dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie plaats te vinden.

Vleermuizen

Door het kappen van bomen gaan geen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren. Er kunnen echter wel effecten optreden op foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen door uitvoering van de werkzaamheden.

- **foerageergebied**

Er zijn relatief veel foeragerende vleermuizen waargenomen. In totaal gaat het om ongeveer 10 laatvliegers en 10-15 gewone dwergvleermuizen. Daarnaast tonen de resultaten aan dat verscheidene soorten de onderzoekslocatie als foerageergebied gebruiken. Zo zijn ook de ruige dwergvleermuis en de meervleermuis waargenomen. Daarom kan gesteld worden dat de onderzoekslocatie belangrijk foerageergebied vormt. Geen van de op de onderzoekslocatie aangemerkte essentiële foerageergebieden valt binnen het plangebied. Uit het onderzoek van de Zoogdiervereniging blijkt dat het onderzoeksgebied, ten zuidoosten grenzend aan de onderzoekslocatie van onderhavig rapport, foerageergebied vormt voor zowel de gewone als ruige dwergvleermuis. Dit is in overeenstemming met uw resultaten.

Door de kap van ongeveer 1,2 ha bos zal een deel van het aanwezige foerageergebied verdwijnen. Hierdoor is er sprake van een vermindering van de foerageermogelijkheden binnen de onderzoekslocatie. De meeste individuen foerageren echter in het noordelijke en noordoostelijke deel van de onderzoekslocatie. Binnen het plangebied zijn relatief weinig foeragerende individuen waargenomen. Hoewel ze op het moment niet als zodanig gebruikt worden vormen de twee grotere open plekken binnen de onderzoekslocatie wel potentieel geschikt foerageergebied. Daardoor zullen de effecten van de voorgenomen ingreep, ten aanzien van foerageergebied voor vleermuizen, gering zijn. De werkzaamheden zelf zullen waarschijnlijk niet tot verstoring leiden. Wel dienen de bomen tijdens de werkzaamheden onverlicht te blijven.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

16

Uw brief

Uw kenmerk

- vliegroutes

Door de herstructurering van de onderzoekslocatie wordt één vliegroute verstoord (bijlage 3). Deze vliegroute volgt het wandelpad dat door de noordzijde van het plangebied loopt. De overige vliegroutes blijven behouden aangezien daar de wandelpaden blijven bestaan.

De waargenomen vleermuissoorten zijn gebouwbewonend en zullen vanuit de naastgelegen woonwijk, via onder andere de Plashofstraat en Grachtstraat, het plangebied binnen vliegen. Het is daarom waarschijnlijk dat de vleermuizen de huidige vliegroute die het plangebied doorkruist zullen verleggen richting het noorden. Het huidige wandelpad en de vliegroute grenzen aan het talud dat eveneens aan de noordzijde binnen het plangebied valt. Dit wandelpad en talud worden richting het noorden verplaatst. Op de korte termijn wordt deze vliegroute vervangen door aanplant van een smalle bomenrij op het nieuwe talud. De te planten bomen zijn eiken met een hoogte van 3-4 meter en worden om de 10 meter aangeplant. De ontstane alternatieve route loopt dan nabij en parallel aan de bestaande route. De bomen moeten van voldoende hoogte zijn om een lijnvormige structuur te realiseren. Daardoor ontstaat er een permanent alternatief voor de verloren vliegroute. De bomen worden zo ver uit elkaar geplaatst dat de bomenrij kan fungeren als lijnvormige structuur en vliegroute voor vleermuizen. Daarnaast worden de bomen op een dergelijke afstand van elkaar geplaatst dat de habitat onder de bomenrij geschikt is voor de veldspitsmuis. Een dergelijke smalle bomenrij, van bijvoorbeeld eik, op de grens met vrijstaande vegetatie vormt geschikt leefgebied voor de veldspitsmuis.

De alternatieve vliegroute dient aangeboden te worden alvorens de huidige vliegroute wordt verwijderd. De alternatieve vliegroute wordt aangelegd langs het nieuwe talud. Zodra de nieuwe alternatieve vliegroute aanwezig is wordt de oude vliegroute, over het huidige talud verwijderd.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

17

Uw brief

Uw kenmerk

Op deze manier sluit de verlegde vliegroute weer aan op de bestaande vliegroute aan de oostzijde van de onderzoekslocatie. De vliegroute die verloren gaat is dus niet essentieel en blijft feitelijk behouden. De route wordt slechts verlegd richting het noorden. Deze alternatieve vliegroute ligt dermate dicht bij de huidige vliegroute dat het verdwijnen van de huidige vliegroute niet resulteert in het verbruik van meer energie. Daarnaast worden de vleermuizen niet afgesloten van hun foerageergebieden binnen de onderzoekslocatie.

Desondanks blijft de voorgenomen ingreep verstorend. Eveneens kan het gebruik van bouwverlichting leiden tot verstoring en het in onbruik raken van huidige vliegroutes. Door het nemen van maatregelen worden deze korte termijn effecten op de lokale en landelijke populaties gewone dwergvleermuizen en laatvliegers geminimaliseerd. Dit betekent dat (felle) verlichting van de bestaande en alternatieve vliegroute vermeden moet worden. Dit geldt voor zowel de bouwperiode als de toekomstige situatie. Tijdens de werkzaamheden en bij de keuze voor openbare verlichting wordt rekening gehouden met de aanwezige fauna. Er worden armaturen gebruikt die naar beneden gericht zijn, waardoor de lichtbundel naar beneden schijnt. Dit wordt opgenomen in koopovereenkomsten met particulieren. Voor de openbare verlichting worden afspraken gemaakt met de gemeente.

Eekhoorn

Door het kappen van bomen gaan er mogelijk vaste voortplantingsplaatsen en winternesten van eekhoorns verloren. Om te voorkomen dat er toch door eekhoorn in gebruik zijnde nesten worden beschadigd of verwijderd, wordt geadviseerd de bomen in de periode van eind september tot half november te kappen. Dit betreft de periode tussen de voortplantingsperiode en de winterperiode. Indien de kap van bomen met eekhoornnesten niet binnen deze aanbevolen periode kan worden uitgevoerd is kap gedurende de voortplantingsperiode en buiten de winterperiode (mei-eind september) een mogelijkheid, mits het een niet in gebruik zijnde nest betreft. Een ter zake deskundige dient een controle uit te voeren om te bepalen of het een in gebruik zijnde nest betreft.

De eekhoorn is een hoog mobiele soort en zal zich makkelijk verplaatsen naar de overblijvende stukken bos in het plangebied en de noordelijke en oostelijke delen van de onderzoekslocatie. Hier is geschikt habitat aanwezig. Hier kan de soort tijdelijk of permanent nieuwe territoria vestigen. Na afronding van de werkzaamheden kan de eekhoorn terug naar het oude leefgebied binnen het plangebied. Het openbaar groen en de bufferzone in het plangebied vormen in de toekomstige situatie namelijk deels weer geschikt leefgebied voor de eekhoorn. In de nieuwe situatie worden ook bomen geplant op het noordelijke talud, die dienst kunnen doen als nieuwe rust- en verblijfplaatsen.

Muizen

Door de (graaf)werkzaamheden worden er mogelijk grote bosmuizen of veldspitsmuizen verwond of gedood. Daarnaast worden er verblijfplaatsen beschadigd of vernield. Door het voortijdig nemen van maatregelen worden deze korte termijn effecten deels voorkomen.

- veldspitsmuis

De totale oppervlakte van de onderzoekslocatie bedraagt ± 4,3 ha. De oppervlakte van het plangebied bedraagt ± 1,2 ha, waarvan circa 10% geschikt leefgebied vormt voor veldspitsmuizen. In bijlage 4 van dit besluit wordt dit weergegeven in kaart. Het totaal (potentieel) geschikt leefgebied binnen de onderzoekslocatie bedraagt ± 0,98 ha. Daarmee bedraagt het (potentieel) geschikt leefgebied voor veldspitsmuizen binnen het plangebied circa 12% van het totaal (potentieel) geschikt leefgebied binnen de onderzoekslocatie. Andersom geredeneerd blijft er na de voorgenomen ingreep 88% van het (potentieel) geschikt leefgebied van de veldspitsmuis behouden binnen de onderzoekslocatie.

Het creëren of optimaliseren van leefgebied wordt gerealiseerd door de volgende maatregelen te nemen:

1. extensief beheren, overhoekjes laten verruigen;
2. kleinschaligheid bevorderen;
3. bermen en bufferzone/groenstrook behouden/geschikt maken;
4. taluds behouden/geschikt maken als leefgebied.

In bijlage 4 van dit besluit wordt op kaart aangegeven waar leefgebied gecreëerd of geoptimaliseerd wordt. In bijlage 6 van dit besluit is ook weergegeven en beschreven welke maatregelen waar getroffen worden. Bijlage 6 geeft overigens de twee opties (in verband met de mogelijke fasering daarin) met betrekking tot het kappen van het bos weer.

Veldspitsmuizen prefereren opgaande vrijstaande ruigtevegetaties rond bosranden. De vegetatie moet niet kort zijn, waarbij een afwisseling tussen vegetatie en open plekken wordt geprefereerd. Deze vorm van vegetatie wordt verkregen door een extensief beheerplan aan te houden. Dit houdt o.a. in dat er niet meer dan 1 keer per jaar gemaaid wordt. Daarnaast wordt het maaien gefaseerd in ruimte en tijd, zodat ieder stuk slechts eenmaal in de zoveel jaar gemaaid wordt. Hierdoor ontstaat er een ruig graslandschap met een open zode, een vegetatietype vergelijkbaar met het huidige leefgebied van de veldspitsmuis. Met name de delen rond de bosranden worden hierdoor geschikt leefgebied voor de veldspitsmuis. Ongewenste opslag kan op kleine schaal handmatig verwijderd worden. Hierdoor houdt het gebied een open karakter, afgewisseld met opgaande ruigtevegetatie. Het beheer wordt verder toegelicht in bijlage 6 van dit besluit.

Door het bevorderen van kleinschaligheid wordt de habitat geoptimaliseerd voor veldspitsmuizen. Kleinschaligheid wordt bereikt door het creëren van overhoekjes en het behouden van buffer-/groenstroken met open grasland afgewisseld met opgaande (ruigte) vegetatie en bomen. Dit soort overhoekjes en buffer-/groenstroken wordt onder andere behouden rond de bebouwing en langs de toegangsweg. Ook het talud aan de noordzijde van het plangebied wordt zo ingericht, beplant en beheerd dat dit geschikt leefgebied vormt voor veldspitsmuizen.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
18
Uw brief
Uw kenmerk

Rond de bebouwing en de ontsluitingsweg wordt een groene bufferzone behouden. De bufferstrook wordt niet aangelegd maar bestaat uit het behouden van een vegetatiestrook van circa 10 meter, met bomen en ondergroei. Deze bufferzone wordt voedselarm gehouden, er wordt geen voedselrijke grond of meststoffen aangebracht. Daarnaast dient de bestaande bodemstructuur behouden te blijven. De bufferstrook aan beide zijden van de ontsluitingsweg bestaan uit taluds, die voorkomen dat de berm tijdens de bouwphase verreden wordt door zwaar bouwmaterieel. Hierdoor blijft de bodemstructuur behouden. Dit is essentieel voor het creëren van een voor veldspitsmuizen geschikte habitat. De taluds mogen verruigen. Deze situatie blijft gehandhaafd in de uiteindelijke situatie. Indien de bodem voedselarm blijft en de huidige bodemstructuur behouden blijft ontwikkelt zich van nature een natuurlijke vegetatie. De groenstroken (bufferzones) rond de bebouwing dienen tevens als migratieroute tussen de verscheidene delen binnen de onderzoekslocatie en leefgebied daarbuiten. Hierdoor wordt versnippering van leefgebied voorkomen.

Eén van de vliegroutes van de vleermuizen volgt het huidige zuidelijke wandelpad en het talud welke het plangebied doorkruisen. In de nieuwe situatie wordt het talud richting het noorden verplaatst. Op het nieuwe talud wordt een bomenrij geplant. Daartoe wordt om de circa 10 meter een boom gepland. Een dergelijke smalle bomenrij vormt bewezen habitat voor de veldspitsmuis.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

19

Uw brief

Uw kenmerk

Het onaantrekkelijk maken van huidig leefgebied en creëren van uitwijkmogelijkheden betreffen maatregelen om korte termijn effecten, als het verloren gaan van vaste rust- of verblijfplaatsen als gevolg van de graafwerkzaamheden, te voorkomen of minimaliseren. Het creëren van uitwijkmogelijkheden geeft de dieren de mogelijkheid om zich tijdig te verplaatsen naar meer geschikt leefgebied. Tevens wordt daarmee het onnodig verwonden of doden van dieren voorkomen. Het creëren van uitwijkmogelijkheden wordt gedaan door het huidige leefgebied binnen het plangebied, dat verloren gaat, te verbinden met geschikt leefgebied binnen de onderzoekslocatie. Deze verbindingen worden gemaakt door middel van migratie-, verbindingzones of groenstroken, bestaande uit ruigte vegetatie tussen het huidige leefgebied binnen het plangebied en nieuw of bestaand leefgebied buiten het plangebied. Dergelijke zones of stroken hoeven niet breed te zijn, zo lang ze maar voldoende dekking bieden aan de veldspitsmuizen. Het creëren van uitwijkmogelijkheden wordt uiteraard uitgevoerd voorafgaand aan het ongeschikt maken van het leefgebied. Deze uitwijkmogelijkheden blijven in de nieuwe situatie behouden en fungeren als verbindings-/migratiezones tussen leefgebieden binnen en buiten de onderzoekslocatie.

Door het onaantrekkelijk maken van het leefgebied gefaseerd uit te voeren hebben de veldspitsmuizen de mogelijkheid zich te verplaatsen naar delen binnen de onderzoekslocatie die wel geschikt zijn als leefgebied. Daarnaast wordt het verwonden of doden van dieren hierdoor voorkomen. Het gefaseerd onaantrekkelijk maken van het plangebied geschiedt door zowel in tijd als ruimte gefaseerd te werken. Hierbij wordt gewerkt vanuit de zuidwestelijke hoek richting de noordoostelijke hoek. Hierdoor wordt richting de meest geschikte terreindelen gewerkt. Het onaantrekkelijk maken geschiedt door het handmatig verwijderen van ruigte vegetatie. Handmatig verwijderen van ruigte vegetatie wordt gedaan door gebruik te maken van bosmaaiers, snoeischaars en ander klein handmatig werktuig. Uiteraard worden deze maatregelen getroffen voorafgaand aan de (graaf)werkzaamheden.

Het mitigeren van en compenseren voor het verlies aan leefgebied kan reeds plaatsvinden voorafgaand aan de overige compensatie- en mitigatiewerkzaamheden. Vervolgens dient dit nieuwe leefgebied verbonden te worden met het huidige leefgebied. Dit wordt gedaan door het creëren van uitwijkmogelijkheden in de vorm van migratie- en verbindingzones. Deze kunnen gelijktijdig met het nieuwe leefgebied aangelegd worden. Het creëren van nieuw leefgebied en

uitwijkmogelijkheden is niet gebonden aan gevoelige perioden. Daardoor kunnen deze maatregelen het gehele jaar door uitgevoerd worden. Wel moeten de migratie- en verbindingzones voldoende dekking bieden om daadwerkelijk door veldspitsmuizen gebruikt te kunnen worden. Hiervoor dient rekening gehouden te worden met het groeiseizoen van beplanting.

Het ongeschikt maken van het plangebied is de laatste stap voorafgaand aan de daadwerkelijke werkzaamheden in het kader van de realisatie van de woningbouw. De werkzaamheden in het kader van de realisatie van nieuw leefgebied en de migratie- en verbindingzones moeten gereed zijn voordat er begonnen wordt met het ongeschikt maken. Het ongeschikt maken dient te geschieden tijdens de eerste helft van het jaar. Gedurende deze periode is de populatie veldspitsmuizen het minst kwetsbaar.

- grote bosmuis

U heeft geen aparte effectbeoordeling gemaakt voor de grote bosmuis. U geeft aan dat deze soort meelift op de maatregelen die getroffen worden voor de veldspitsmuis. Volgens u komt de habitat van beide soorten nagenoeg overeen.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

20

Uw brief

Uw kenmerk

B1.2.2 Toetsing van de effectbeoordeling

Vogels

Er treden geen negatieve effecten op ten aanzien van vogelsoorten, waarvan het nest jaarrond beschermd is. U heeft terecht geen ontheffing aangevraagd voor deze vogelsoorten.

U dient bij de uitvoering van de werkzaamheden wel rekening te houden met het broedseizoen van vogels. U moet voorkomen dat broedende vogels worden verstoord. Wij hebben daarom onder paragraaf B1.8 (zorgplicht) aangegeven dat tijdens het broedseizoen de verbodsbepalingen van toepassing zijn op alle in gebruik zijnde nesten van vogels.

Vleermuizen

Er zijn geen directe effecten op verblijfplaatsen, omdat deze niet in het plangebied aanwezig zijn. Tevens treden geen negatieve effecten op aan het foerageergebied. Er is geen essentieel foerageergebied in het plangebied aanwezig. Buiten het plangebied zijn voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig, waar vleermuizen ook foerageren. Om te voorkomen dat eventuele negatieve effecten op het foerageergebied optreden, is het nodig dat rekening wordt gehouden met extra verlichting tijdens de werkzaamheden, gedurende de actieve periode van vleermuizen (maart tot en met november). U geeft aan dat de bomen onverlicht blijven tijdens de werkzaamheden. Wij wijzen u hier nogmaals op onder paragraaf B1.8 (zorgplicht).

Binnen het plangebied is één vliegroute aanwezig. Door realisatie van het project kunnen vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger) deze vliegroute niet meer gebruiken. Hoewel deze route niet essentieel is (er zijn namelijk alternatieve routen aanwezig), hebben vleermuizen wel enig belang bij deze vliegroute. U stelt voor om deze route te verplaatsen richting het noorden, daar waar een nieuw talud gepland wordt (zie bijlage 4; blauwe arcering). U stelt voor om 3-4 meter hoge eiken aan te planten in een enkele bomenrij. In dit geval is een 3-4 meter hoge bomenrij voldoende geschikt om als alternatieve vliegroute te fungeren. De afstand die overbrugd moet worden is kort (80 meter) en de nieuwe vliegroute begint en eindigt aan de aanwezige bosranden. De alternatieve vliegroute moet aanwezig zijn voorafgaand aan het kappen van bomen die deel uitmaken van de huidige vliegroute. Dit betekent dat, indien de bomenkap in 2 fasen gebeurt, de betreffende bomen en de aanplant op het nieuwe talud in dezelfde winterperiode gekapt en aangeplant moet worden. Dit moet dan gebeuren tussen november en

april. Indien de huidige (zolang deze nog als zodanig functioneert) en de nieuwe alternatieve vliegroute onverlicht blijven tijdens de uitvoering van de werkzaamheden, en de nieuwe alternatieve vliegroute in de toekomstige situatie onverlicht blijft, dan is geen sprake van een overtreding van verbodsbepalingen.

De betreffende vliegroute is geen essentiële vliegroute. U stelt echter maatregelen voor. Er treden geen effecten op ten aanzien van de vleermuizen, omdat u:

- een alternatieve vliegroute realiseert, voordat de huidige vliegroute aangetast wordt (in het geval de boskap in 1 fase plaatsvindt). Indien de bomenkap in 2 fasen gebeurt, dan zorgt u ervoor dat de betreffende bomen en de aanplant op het nieuwe talud in dezelfde winterperiode gekapt en aangeplant worden. Dit moet dan gebeuren tussen november en april.
- de huidige vliegroute niet verlicht, zolang deze vliegroute nog functioneert voor vleermuizen.
- zorgt dat de nieuwe alternatieve vliegroute op het talud tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie onverlicht blijven. Dit talud grenst aan de achtertuinen van de woningen. Daarmee is de lichtbelasting beperkt. In de koopovereenkomsten wordt een bepaling opgenomen dat bewoners rekening dienen te houden bij de keuze van hun tuinverlichting in relatie tot de aanwezige fauna. Er worden armaturen gebruikt die naar beneden gericht zijn, waardoor de lichtbundel naar beneden schijnt.
- tijdens de werkzaamheden en bij de keuze voor openbare verlichting rekening houdt met de aanwezige fauna. Er worden armaturen gebruikt die naar beneden gericht zijn, waardoor de lichtbundel naar beneden schijnt. Voor de openbare verlichting worden afspraken gemaakt met de gemeente.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

21

Uw brief

Uw kenmerk

Door op deze manier te werken voorkomt u dat verbodsbepalingen ten aanzien van vleermuizen worden overtreden. U heeft geen ontheffing nodig voor vleermuizen, mits u bovenstaande maatregelen uitvoert. Wij wijzen u hier nogmaals op onder paragraaf B1.8 (zorgplicht).

Eekhoorn

Door het kappen van bomen worden meerdere vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen beschadigd en vernield. De eekhoorn is echter goed in staat om nieuwe nesten te bouwen. De eekhoorn maakt jaarlijks een nest voor het grootbrengen van de jongen en aan het eind van de herfst wordt een aantal winternesten gebouwd om de winter in door te brengen. Elk jaar worden de nesten op een andere plek gebouwd. U heeft het recente gebruik van het plangebied door de eekhoorn niet goed in beeld, omdat de gegevens verzameld zijn tijdens de quickscan van april 2017. U kunt vlak voorafgaand aan de werkzaamheden niet aantoonbaar maken dat nieuwe nesten met gelijke functies elders zijn gebouwd.

Het kappen van bomen dient in eerste instantie uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare voortplantings- en winterperiode. Dit betekent dat bomenkap in de periode van eind september tot half november plaats moet vinden. Indien de kap van bomen met eekhoornnesten niet binnen deze periode kan worden uitgevoerd, dan is kap gedurende de voortplantingsperiode, maar buiten de winterperiode (in de periode mei-eind september), mogelijk. Een ecologisch deskundige van de eekhoorn dient voorafgaand aan de kapwerkzaamheden een controle uit te voeren om te bepalen of de verblijfplaatsen in gebruik zijn op dat moment. Wij hebben voorschrift 6 opgenomen, omdat het belangrijk is dat bomenkap plaatsvindt op die momenten dat de verblijfplaats niet daadwerkelijk in gebruik is op dat moment.

Er is voldoende alternatief leefgebied buiten het plangebied aanwezig waar de eekhoorn naar kan uitwijken en weer nesten kan bouwen. Binnen het plangebied zijn de te behouden bomen in de

bufferzones en de nieuw aan te planten bomen op het noordelijke talud na uitvoering van het project ook weer geschikt voor de eekhoorn als verblijfplaats.

Muizen

Door het bouwrijp maken van het plangebied worden vaste voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de grote bosmuis en de veldspitsmuis beschadigd en vernield. In totaal gaat ongeveer 1 tot 1,2 hectare leefgebied verloren. De randen van het plangebied en de wegbermen van de nieuwe verbindingsweg blijven namelijk behouden in de vorm bufferzones.

De grote bosmuis komt voor in bosranden met weinig ondergroei, niet te nat rietland, parken, braakliggend land, duinen, heide en tuinen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei²³. De veldspitsmuis is gebonden aan kleinschalig agrarisch cultuurlandschap dat niet te intensief beheerd wordt. De soort komt voor in overgangsvegetaties, lintvormige landschapselementen, opgaande kruidenvegetaties en overhoekjes. En ook in aanliggende, braakliggende of niet begraasde kruidenvegetaties, zoals boomgaarden, kan de soort worden aangetroffen²⁴.

Een groot deel van het plangebied is niet optimaal geschikt voor beide soorten, omdat het plangebied vrijwel geheel bestaat uit een bosopstand. De randen vormen wel optimaal leefgebied voor beide soorten (bijlage 4 van dit besluit; groene arcering).

De grote bosmuis heeft een leefgebied van meestal 0,5 hectare groot, en leeft in dichtheden tot maximaal 60 exemplaren per hectare²³. Dichtheden van de veldspitsmuis zijn vergelijkbaar.

Tijdens het onderzoek van de Zoogdiervereniging uit 2011 zijn in een naastgelegen kloosterterrein 20 individuele exemplaren van de veldspitsmuis gevangen. Deze vangsten zijn echter gedaan in meer geschikte habitat.

Maatregelen voorafgaand aan de werkzaamheden

Door het behouden van een 10 meter brede bosstrook langs de noord-, west- en zuidrand van het plangebied kan migratie tijdens en na de werkzaamheden blijven plaatsvinden. Beide wegbermen van de nieuwe toegangsweg blijven in de huidige staat behouden en worden ingericht als nieuw leefgebied. Aan de oostzijde van het plangebied zal op een nieuw talud met bomenrij nieuw leefgebied voor de muizen ontwikkeld worden. Dit dient te gebeuren conform het gestelde in bijlage 6 van dit besluit.

Op deze manier zijn ook uitwijkmogelijkheden mogelijk voor de muizen op het moment dat gestart wordt met het ongeschikt maken van het leefgebied. Deze plekken blijven door gericht muizenbeheer geschikt leefgebied vormen. Uitvoering en instandhouding van deze gebieden dient conform de bijlagen 4 en 6 uitgevoerd te worden. Daarom hebben wij de voorschriften 8 en 9 opgenomen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden (bomenkap, graafwerkzaamheden), maar na het creëren van uitwijkmogelijkheden, wordt het plangebied ongeschikt/onaantrekkelijk gemaakt voor de muizen. Op deze manier kunnen de muizen voortijdig het werkgebied verlaten. Er wordt een zorgvuldige wijze methode voorgesteld. Op deze manier kan het opzettelijk doden van beide muizensoorten voorkomen worden. Het tijdstip wanneer het ongeschikt maken van het werkgebied plaatsvindt is van belang. Dit moet buiten de kwetsbare voortplantingsperiode plaatsvinden. Vanaf maart/april kunnen al jongen geboren worden, en dan is (potentieel) leefgebied onaanvaardbaar maken negatief. In het najaar zijn jonge dieren nog kwetsbaar. Het ongeschikt maken moet daarom plaatsvinden in de periode januari-februari. Eventueel kan dit

²³ <http://www.zoogdiervereniging.nl/grote-bosmuis-apodemus-flavicollis>.

²⁴ <http://www.zoogdiervereniging.nl/veldspitsmuis-crocidura-leucodon>.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
22
Uw brief
Uw kenmerk

ook nog gebeuren in maart, maar dat is afhankelijk van de bevindingen van de ecologisch deskundige. Dit in verband met het weer en de geboorte van jonge muizen. Het werkterrein dient ongeschikt gehouden te worden, zolang de kap- en graafwerkzaamheden nog niet zijn gestart. Daarom hebben wij de voorschriften 10 en 11 opgenomen.

Beheer

- Het beheer van de bufferzone (bijlage 4, gele arcering) wordt afgestemd op de veldspitsmuis. Dit geldt voor de 10 meter brede bosstrook aan de noord- en westzijde van het plangebied en de 10 meter brede bosstroken langs de toegangsweg (zie hiervoor bijlage 6). Deze locaties worden voedselarm gehouden, en de bestaande bodemstructuur blijft behouden. De bufferzone moet zoveel mogelijk met rust gelaten worden. Instandhouding is geregeld als voorwaardelijke verplichting in het bestemmingsplan. Aanvullend dient regulier bosbeheer uitgevoerd te worden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van beide muizensoorten.
- Het beheer van de 2-3 meter brede wegbermen langs de toegangsweg en van het nieuwe noordelijke talud (welke mede fungeert als vliegroute voor vleermuizen) wordt afgestemd op de veldspitsmuis. Hier zal een natuurlijke ruige vegetatie ontwikkeld worden door een extensief maaibeheer. Er mag maximaal één keer per jaar gemaaid worden, waarbij het maaien gefaseerd in tijd en ruimte plaatsvindt. Hierdoor wordt ieder stuk eenmaal in de zoveel jaar gemaaid. Er moet een ruig grasland met een open structuur op grondniveau tot ontwikkeling komen. Ongewenste opslag kan op kleine schaal handmatig verwijderd worden. Hierdoor houdt het gebied een open karakter, afgewisseld met opgaande ruigtevegetatie. Instandhouding van de wegbermen en het talud moet vastgelegd worden door middel van beheer afspraken met de gemeente. Aanvullend achten wij het noodzakelijk dat het maaien niet plaatsvindt in de periode augustus-april. Zodoende blijft tijdens de kwetsbare winterperiode nog een voldoende hoge vegetatie aanwezig waar de muizen kunnen schuilen.

Bovenstaande maatregelen hebben wij opgenomen in de voorschriften 12 en 13. Wij verlengen de ontheffingstermijn van de ontheffing voor beide muizensoorten met 10 jaar, zodat wij kunnen borgen dat de bufferzone (voorschrift 12) en de bermen langs de toegangsweg en het nieuwe talud geschikt worden en blijven voor beide muizensoorten. Wanneer andersoortig beheer wordt uitgevoerd, al dan niet buiten de ontheffingstermijn, ten koste van het leefgebied van beide muizensoorten dan is sprake van een overtreding van de Wnb.

Het plangebied zal, na afronding van de maatregelen en de werkzaamheden en het inzetten van het beheer, als leefgebied voor de veldspitsmuis (en daarmee de grote bosmuis) uiteindelijk in kwaliteit en kwantiteit overeenkomstig zijn met de huidige situatie. U maakt afspraken met de gemeente over het te voeren beheer, als bedoeld in de voorschriften 12 en 13. Wij hebben aanvullend voorschrift 14 opgenomen, zodat borging is dat deze afspraken daadwerkelijk worden gemaakt en het beheer als zodanig wordt uitgevoerd.

Conclusie toetsing

Er is ontheffing nodig voor de eekhoorn, grote bosmuis en de veldspitsmuis. In de volgende paragrafen toetsen wij of de ontheffing op basis van de wet verleend kan worden.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
23
Uw brief
Uw kenmerk

B1.3 Alternatieven voor realisatie van het project

B1.3.1 Alternatievenafweging in de aanvraag

Op verzoek van de gemeenteraad van de gemeente Hardenberg, heeft het college ten behoeve van de besluitvorming, met betrekking tot de woningbouw in Sibculo, een drietal locatiekeuzes uitgewerkt. Op basis van deze alternatieven heeft de gemeenteraad een besluit genomen (d.d. 25 oktober 2016) Het betreft de volgende alternatieven:

1. woningbouw op locatie 'Op de Akkers', naast het voormalige nieuwbouwplan;
2. woningbouw op locatie Kloosterterrein;
3. woningbouw met een combinatie van beide locaties.

Alternatief 1 betreft een uitbreidingsplan voor de realisatie van een nieuw woningbouwbeleid. De uitbreiding sluit aan op de het voormalige nieuwbouwplan 'Op de Akkers'.

Alternatief 2 betreft een inbreidingsplan, waarbij 14 woningen gerealiseerd worden op de locatie Kloosterterrein, binnen het plangebied van onderhavig rapport. Alle woningen zullen in een groene setting gerealiseerd worden, met voldoende afstand tot het voormalig klooster.

Alternatief 3 betreft een combinatie van alternatieven 1 en 2. Hierbij zullen in totaal 14 woningen projectmatig worden gerealiseerd. Daarnaast biedt de locatie naast 'Op de Akkers' mogelijkheid voor woningbouw voor de vrije sector.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

24

Uw brief

Uw kenmerk

In de woonvisie van de gemeente Hardenberg is opgenomen dat er door de gemeente geconstateerd is dat er rond 2015 een behoefte is aan circa 24 woningen. De gemeente heeft grond buiten het dorp liggen, waardoor een aantal ambtenaren daar wilden bouwen. Daartoe hebben zij begin 2016 een raadsvoorstel geschreven. Hiertegen heeft het dorp flink geprotesteerd, waardoor de wethouder het voorstel moest intrekken. Stichting Stuwend Sibculo heeft eveneens een reactie ingestuurd. In deze reactie wordt uitgelegd waarom het dorp naar deze locatie wilde. Uiteindelijk heeft de raad op 25 oktober 2016 (na veel onderling overleg) besloten tot gewenste ontwikkeling van 14 woningen op het Kloosterterrein en aanvullend nog 4 woningen op de locatie van de gemeente. Voor dit laatste blijkt echter geen belangstelling en de gemeente zal dit niet in ontwikkeling nemen. Van het plan Kloosterwonen zijn op voorhand al 10 van de 14 woningen verkocht. Hiervoor zijn koopovereenkomsten gesloten en deze mensen wachten nu dus op het bestemmingsplan.

Tijdens de besluitvorming door de gemeenteraad speelden de maatschappelijke belangen voor het dorp Sibculo een grote rol. De wens vanuit de dorpsraad was om woningbouw mogelijk te maken op het terrein naast het voormalige klooster. Hierdoor zou een verwaarloosd terrein, met meerdere problemen vanuit het verleden, meer betrokken worden bij het dorp. Deze betrokkenheid draagt bij aan de oplossing van deze problemen. Tevens zouden er mogelijkheden ontstaan om het kloosterterrein beter bij het dorp te betrekken, door onder andere de infrastructuur, maar ook door de financiële middelen die daarmee ten gunste zouden komen voor Stichting Klooster Sibculo. Daarmee wordt indirect ook het toerisme een helpende hand geboden. Ook de sociale controle op het terrein naast het voormalig klooster was een gewenste ontwikkeling. Daarentegen had de gemeente Hardenberg zelf een grondpositie aan de locatie nabij het bestaande nieuwbouwplan 'Op de Akkers'. Gelet op het feit dat er veel meer woningkopers zich aandienden, heeft de gemeenteraad uiteindelijk gekozen voor de ontwikkeling van het kloosterterrein en successievelijk een aantal vrije kavels op het terrein naast 'Op de Akkers'.

Overigens stamt het plan om op deze locatie te bouwen al uit 2004. Belangrijkste reden is dat het voormalige klooster het belangrijkste aanbod is wat Sibculo aan derden te bieden heeft en dat het dorp dit veel beter wil uitdragen. Hierover zijn met de gemeente Hardenberg en de provincie Overijssel diverse gesprekken gevoerd waarbij onder andere gesproken is over de

subsidiemogelijkheden hiertoe. Voor het dorp is deze woningbouwlocatie, naast de maatschappelijke meerwaarde, dus ook een middel om progressie te boeken als dorp, omdat voor het verkrijgen van subsidies het hebben van eigen vermogen noodzakelijk is. Hiervoor zijn al vele documenten opgesteld.

De huidige verpaupering in de voormalige zandafgraving is juist hetgeen het dorp kwijt wil; het gebrek aan sociale controle leidt tot ongewenste zaken, zoals vuilstort, verloedering, hangplekken zonder enige controle.

Daarnaast zijn er nog vele andere meerwaarden volgens Stichting Stuwend Sibculo:

- door de aanleg van nieuwe infra, wordt het voormalige klooster ook beter bereikbaar;
- parkeren ten behoeve van de kloosterlocatie wordt mogelijk gemaakt;
- door sociale samenhang en verkeersbewegingen wordt de locatie interessanter;
- door de infra wordt de kloosterlocatie dichterbij het dorp 'gebracht', de locatie ligt er nu buiten;
- sociale controle op de kloosterlocatie is door de woningbouwlocatie veel beter te waarborgen;
- door de ontwikkeling van de woningbouwlocatie door Stichting Klooster Sibculo genereert ze ook de financiële middelen om concrete stappen uit te voeren;
- de recreatieve meerwaarde van een concrete kloosterlocatie, ook voor de omgeving zoals campings en bungalowparken;
- woningbouw zorgt in zichzelf al voor een betere leefbaarheid.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

25

Uw brief

Uw kenmerk

Met betrekking tot de inrichting van het plangebied, de tijdsplanning van de werkzaamheden en de gebruikte handelwijzen zijn er eveneens geen alternatieven die meer bevredigend zijn. Dat wil zeggen, alternatieven die minder schade toebrengen aan de beschermde soorten en/of hun vaste rust- en verblijfplaatsen. Het plangebied vormt slechts een marginaal habitat voor de aanwezige beschermde soorten. Daarnaast wordt er met de planning van de werkzaamheden waar mogelijk rekening gehouden met de beschermde soorten. Tot slot worden handelwijzen gebruikt die het minst schadelijk zijn. Daarom zijn er geen meer bevredigende alternatieven ten aanzien van de locatie en inrichting van het plangebied, de tijdsplanning van de werkzaamheden en de gebruikte handelwijzen.

B1.3.2 Toetsing van de alternatievenafweging

Het is voldoende aangetoond dat er geen andere of betere alternatieven mogelijk zijn om de gevolgen voor de natuur te minimaliseren.

Alternatief 1 bestaat al uit kleine uitbreiding van Sibculo, maar voor een verdere uitbreiding van 24 woningen is geen belangstelling geweest. De ligging van alternatief 2 (het plangebied) is een geschikt locatie, omdat deze naast een bestaand kloosterterrein ligt. Deze ligging heeft meer voordelen voor Sibculo dan wanneer gekozen wordt voor alternatief 1. Gekozen is om de woningbehoefte te verdelen over beide locaties. Het plangebied ligt naast een oud klooster. Dit klooster is een rijksmonument²⁵. Door de ontwikkeling van 14 woningen binnen het plangebied, kan ook het behoud en ontwikkeling van dit klooster en het kloosterterrein bekostigd worden.

De gekozen werkwijze en planning is voldoende afgestemd op de leefwijzen van de eekhoorn, grote bosmuis en de veldspitsmuis.

---

²⁵ <https://cultureelerfgoed.nl/monumenten/45439>.

B1.4 Wettelijk belang van het project

B1.4.1 Motivatie wettelijk belang in de aanvraag

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied.

Binnen de gemeente Hardenberg is er sprake van een huishoudengroei. Voor de gehele gemeente is er over de periode 2016-2026 een kwantitatieve behoefte aan ruim 1900 woningen. Deze huishoudengroei is ook terug te zien in Sibculo. Binnen de gemeente Hardenberg wordt de omvang van woningbouw gebaseerd op behoefte. Dit houdt in dat het woningaanbod wordt aangepast aan de vraag van (toekomstige) bewoners. In het gemeentelijk woonbeleid, vastgelegd in de woonvisie 2013-2020 'Ruimte voor bewoners', is er sprake van een concrete behoefte aan het bouwplan binnen Sibculo. De behoefte voor woningen binnen het plangebied is geïnventariseerd gedurende een bijeenkomst. Inmiddels zijn er 10 koopovereenkomsten gesloten.

Een groot deel van de woningen wordt levensloopbestendig ontwikkeld en krijgt daarmee een duurzame invulling. Deze vorm van woningbouw bestaat nog nauwelijks in Sibculo. Er is vraag naar levensloopbestendige woningen in Sibculo. Dat blijkt wel uit het feit dat circa 60% senioren betreffen in de leeftijdscategorie 65-70 jaar. Deze hebben allen gedateerde woningen waarbij levensloopbestendig gebruik zeer moeilijk te realiseren is. Gelet op de verkoopbaarheid verhuist men dus liever naar een woning waar dit wel mogelijk is. Concreet hebben van de 10 woningen, 6 woningen alles op de begane grond.

Door de nieuwbouw van woningen in het plangebied wordt een impuls gegeven aan het klooster in Sibculo. Het toerisme wordt hierdoor indirect ook een helpende hand geboden.

Begin vijftiende eeuw werd er een klooster gesticht net buiten het plangebied. Eind zestiende eeuw werd het klooster opgeheven, waarna de gebouwen in verval kwamen. In 2003 werd de Stichting Klooster Sibculo opgericht, die zich bezig houdt met het veiligstellen en voor het publiek zichtbaar maken van de kloosterrestanten. Zij hebben de historische kloostertuin in ere hersteld. Op dit moment is het Kloosterterrein verder niet in gebruik. Door de voorgenomen realisatie van woningen op het voormalig Kloosterterrein wordt het klooster inzichtelijk gemaakt en krijgt het een financiële impuls. Dit komt het behoud en in ere herstellen van het klooster ten goede. Daarnaast resulteert de realisatie van woningen op het Kloosterterrein in een stimulans voor de kern van Sibculo. De herontwikkeling komt Sibculo als dorp, en in het bijzonder haar kern, ten goede.

De initiatiefnemer is voornemens om binnen het plangebied woningen te bouwen. De voorgenomen ingreep betreft daarom een ruimtelijke inrichting en herontwikkeling van het gebied. Het daarop volgende gebruik van het gebied verandert daarmee ook.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

26

Uw brief

Uw kenmerk

B1.4.2 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat de wettelijk belangen, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende zijn aangetoond.

Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten

Door de realisatie van levensloopbestendige woningen blijft Sibculo interessant voor senioren. Uit de woonvisie van de gemeente blijkt dat vraag is naar dergelijke woningen. Daarnaast levert nieuwbouw op deze locatie een financiële impuls aan het naastgelegen klooster(terrein), wat een rijksmonument is. Deze impuls zal naar verwachting ook meer toerisme trekken naar Sibculo. De realisatie van woningen binnen het plangebied is daarom van groot openbaar belang, vanwege sociale redenen.

In het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde

Uit de woonvisie van de gemeente Hardenberg blijkt dat behoefte is aan nieuwbouw in Sibculo. Het nieuwbouwplan 'Kloosterwonen' in Sibculo draagt bij aan die behoefte. De ontwikkeling kan daarom gezien worden als een ruimtelijke inrichting en ontwikkeling.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

27

Uw brief

Uw kenmerk

B1.5 Beoordeling staat van instandhouding

Eekhoorn

Door het kappen van bomen worden de aanwezige voortplantingsplaatsen en rustplaatsen onbruikbaar. Direct ten noorden en oosten van het plangebied zijn voldoende uitwijkmogelijkheden, maar ook verder richting het noorden (boszone rondom aanwezige meer) en zuiden (bungalowpark) zijn uitwijkmogelijkheden aanwezig. Hier zijn ook eekhoorns waargenomen (NDFF). De eekhoorn heeft buiten de voortplantingsperiode geen eigen territorium en homeranges overlappen elkaar. De in het plangebied aanwezige eekhoorns (naar verwachting enkele exemplaren) kunnen uitwijken naar omliggend gebied en daar nesten bouwen. Het kappen van bomen wanneer de verblijfplaatsen niet in gebruik zijn (voor voortplanting of winterrust) is een voordeel. De landelijke trend van de eekhoorn laat een matige afname zien²⁶. De soort is in Overijssel vrij algemeen en komt in veel bosopstanden voor. Door uitvoering van het project wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de eekhoorn in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Grote bosmuis en veldspitsmuis

Beide soorten komen verspreid en in lage dichtheden voor in Oost-Nederland. Er zal echter geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van deze soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Er gaat een relatief beperkt deel van het totale leefgebied verloren. In totaal zal 12% van het totale aanbod aan habitat verloren gaan. Een groot deel van het leefgebied wat verloren gaat vormt geen optimaal geschikt leefgebied. Geschiktere leefgebieden waar beide soorten (potentieel) voorkomen zijn buiten het plangebied aanwezig. Het totaal pakket aan maatregelen voor de veldspitsmuis zorgt ervoor dat de negatieve effecten op de veldspitsmuis en de grote bosmuis beperkt blijven. Beide soorten blijven in het plangebied aanwezig (randzones van het plangebied, en mogelijk ook in de tuinen van de nieuwe bewoners) en in de directe omgeving van het plangebied. Er blijft een verbinding met andere (sub)populaties aanwezig, zodat dispersie van jonge dieren mogelijk blijft en er geen geïsoleerde populatie ontstaat.

---

²⁶ Telganger, oktober 2017, Zoogdiervereniging.

B1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁷ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging.

Wij zien geen aanleiding om de gevraagde ontheffing te weigeren op basis van art. 1.10, derde lid Wnb.

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing van de verbodsbepalingen voor de eekhoorn, grote bosmuis en de veldspitsmuis kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast. Er is geen andere bevredigende oplossing voor handen waarbij minder effecten op de beschermde soorten optreden. Er is een wettelijk belang aanwezig om de negatieve effecten op de betrokken soorten te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁸. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

Broedvogels

U dient bij de uitvoering van de werkzaamheden wel rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Tijdens het broedseizoen zijn de verbodsbepalingen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. U moet voorkomen dat broedende vogels worden verstoord.

Vleermuizen

Wij verlenen u geen ontheffing voor vleermuizen, omdat u:

- een alternatieve vliegroute realiseert, voordat de huidige vliegroute aangetast wordt (in het geval de boskap in 1 fase plaatsvindt). Indien de bomenkap in 2 fasen gebeurt, dan zorgt u ervoor dat de betreffende bomen en de aanplant op het nieuwe talud in dezelfde winterperiode gekapt en aangeplant worden. Dit moet dan gebeuren tussen november en april.
- de huidige vliegroute niet verlicht, zolang deze vliegroute nog functioneert voor vleermuizen.
- zorgt dat de nieuwe alternatieve vliegroute op het talud tijdens de werkzaamheden en in de toekomstige situatie onverlicht blijven. Dit talud grenst aan de achtertuinen van de woningen. Daarmee is de lichtbelasting beperkt. In de koopovereenkomsten wordt een bepaling opgenomen dat bewoners rekening dienen te houden bij de keuze van hun tuinverlichting in relatie tot de aanwezige fauna. Er worden armaturen gebruikt die naar beneden gericht zijn, waardoor de lichtbundel naar beneden schijnt.
- tijdens de werkzaamheden en bij de keuze voor openbare verlichting rekening houdt met de aanwezige fauna. Er worden armaturen gebruikt die naar beneden gericht zijn, waardoor de lichtbundel naar beneden schijnt. Voor de openbare verlichting worden afspraken gemaakt met de gemeente.

---

²⁷ Wnb, artikel 1.10, derde lid.

²⁸ Art. 1.11, eerste en tweede lid van de Wnb.

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
28
Uw brief
Uw kenmerk

C   Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing voor het nieuwbouwplan 'Kloosterwonen' in Sibculo te verlenen. Om de bescherming van natuurwaarden zo goed mogelijk te borgen zijn aan de ontheffing voorschriften verbonden.

Wij verlenen u geen ontheffing van het verbod om de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger te beschadigen en te vernielen, alsmede van het verbod om deze soorten opzettelijk te verstoren.

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

29

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 3 – Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

30

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 4 – Belang plangebied en omgeving voor de veldspitsmuis

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

31

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 5 – Inrichtingskaart

Datum

29.10.2018

Kenmerk

2018/0437867

Pagina

32

Uw brief

Uw kenmerk

BIJLAGE 6 – Maatregelenkaart muizen en vleermuizen

Kaartweergave met overzicht maatregelen in kader projectplan – procesvariant A

Datum
29.10.2018
Kenmerk
2018/0437867
Pagina
33
Uw brief
Uw kenmerk

Kaartweergave met overzicht maatregelen in kader projectplan – procesvariant B

